

Juryrapport Suzanne Oxenaar Benno Premselaprijs

De jury van de Benno Premselaprijs 2009 ging op zoek naar iemand met publiek gezag, met stuwkracht, met een sterk maatschappelijke uitstraling; iemand die het schier onmogelijke voor elkaar kan krijgen. De longlist was kort, de shortlist wees al snel in de richting van Suzanne Oxenaar: bij de meesten bekend als de motor en artistiek directeur achter het Lloyd Hotel en de daaraan verbonden Culturele Ambassade. Maar ook elders heeft Suzanne Oxenaar haar sporen verdiend, door steeds weer de wereld van kunstenaars en andere werelden met elkaar in verbinding te brengen.

In het begin van haar loopbaan was Suzanne Oxenaar als initiator/curator betrokken bij opzienbarende tentoonstellingen die nog velen zich zullen herinneren door de opvallende locaties. Vaak was op deze tentoonstellingen werk te zien van beginnende kunstenaars die later een grote bekendheid verwierven. *Brain Internal Affairs* (1992) was een tentoonstelling waar kunst en experimenteel hersenonderzoek elkaar naderden in een voormalig ziekenhuis in Gorinchem. Een jaar later initieerde zij een uitwisselingsproject waar beeldend kunstenaars uit Rusland en Nederland aan deelnamen. De Nederlandse kunstenaars trokken in Rusland de aandacht met interventies in de openbare ruimte van Moskou onder de titel *Exchange Moskou* (1993) en wie het vervolg *Exchange Datsja* (1994-1995) gezien heeft, zal de tentoonstelling op een desolaat en winderig veld in de Flevopolder niet snel vergeten.

In diezelfde periode was zij tevens mede-oprichter van de Supperclub, ooit begonnen als een creatieve ontmoetingsplek waar je (bijvoorbeeld liggend) van bijzondere maaltijden, kunst, video's en muziek kon genieten. Deze mix leidde tot legendarische avonden en het concept is inmiddels een internationale succesformule. Ook was Oxenaar inmiddels adviseur bij het Praktijkbureau van de Mondriaan Stichting, later SKOR. Vanuit die functie realiseerde zij grootschalige kunstopdrachten in de openbare ruimte. Bij een van de meest opmerkelijke projecten die in die periode ontstonden, is Oxenaar nog altijd nauw betrokken als curator. Een paviljoen op de Willem Arntsz Hoeve, een psychiatrische inrichting in Den Dolder, werd verbouwd tot kunstenaarsverblijf en staat sindsdien bekend als Het Vijfde Seizoen. Sinds 1998 woonden en werkten op deze plek een groot aantal kunstenaars, die soms alleen, soms samen met de bewoners, bijzondere projecten tot stand brachten. De kunstenaars worden zorgvuldig geselecteerd, steeds vanuit de overtuiging dat goede kunst een andere dimensie kan toevoegen aan het leven van patiënten. Oxenaar hecht er tevens belang aan dat deze werken de wereld in gaan en vertellen wat zich afspeelt binnen de psychiatrie en de kunst.

Het combineren van verschillende werelden, dat is wat Suzanne Oxenaar ook doet in het Lloyd Hotel, dat in 2004 zijn deuren opende aan de Oostelijke Handelskade in Amsterdam. Het pand, dat eerder o.a. dienst deed als landverhuizersshotel en jeugdgevangenis, werd mede op haar initiatief door architectenbureau MVRDV met kunstenaars en vormgevers getransformeerd tot een hotel dat alle wetten van het hotelwezen tart en desondanks toch succesvol is.

Aan de realisatie van wat een onmogelijk project leek, gingen jaren van lobbyen, strijd en doorzettingsvermogen vooraf. Suzanne Oxenaar was daarbij onmiskenbaar de drijvende kracht, samen met de eveneens onverwoestbare Otto Nan. Oxenaar is een charmante vechter en een onverbeterlijke optimist: iemand die geen problemen maar mogelijkheden ziet, en iemand die dingen

regelt die een ander gewoonweg niet voor elkaar krijgt. Uiterst consequent zette zij de vernieuwende ideeën die zij voor het hotelconcept ontwikkeld had door.

Zoals bij haar andere projecten heeft Oxenaar het talent om daarbij de goede keuzes te maken, samen te werken met de juiste mensen, waarbij heersende modes en trends nooit de leidraad vormen: die zijn simpelweg te vluchtig van aard voor de schaal, zowel in ruimte als tijd, van haar ondernemingen.

Zo ontstond dit bijzondere hotel, waarin de kamers – oplopend van één tot vijf sterren – radicaal van elkaar verschillen. Het is onlosmakelijk verbonden met de Culturele Ambassade waarvan Oxenaar de initiator is. Hier worden tentoonstellingen, concerten, lezingen en andere activiteiten georganiseerd. Het is gedurfd dat op deze plek gekozen wordt voor het experiment, voor activiteiten die niet perfect afgebakend zijn, *events* waarin het onverwachte of zelfs de mislukking een rol speelt. Hotels van een dergelijke omvang zijn doorgaans geoliede machines waar alles vanzelf lijkt te gaan. Het Lloyd Hotel is het andere uiterste: in de manier waarop dat functioneert wordt juist het ganse raderwerk zichtbaar gemaakt – in het Lloyd Hotel kan het zomaar gebeuren dat je als gast in een lift stapt waar de vuile was ligt opgestapeld, niet minder dan een doodzonde in de hotelbranche – en is deze ervaring, juist in de context van de hedendaagse kunst en het design dat je omringt, ook nog eens van een grote charme. De prangende vraag van de jury luidt: *is dat expres?* De jury denkt toch van wel, en noemt juist deze houding prijzenswaardig. Zij verdenkt Oxenaar ervan bewust ruimte voor hapering te creëren in een tijd waarin alles glad moet verlopen. Bovendien is duurzaamheid een belangrijk gegeven in de activiteiten van het Lloyd Hotel, wat op een vanzelfsprekende manier geïntegreerd wordt in dat grote raderwerk, en niet als het groene sausje waarmee men zich tegenwoordig maar al te graag overgiet.

Evenals met haar andere projecten heeft Oxenaar met het Lloyd Hotel een manier gevonden om kunst en maatschappij te verbinden, en kunst toegankelijk te maken zonder dat het populistisch wordt. Met de beste intenties lukt het haar telkens weer om buiten de kaders te treden. Zij is een cultureel ondernemer *pur sang*, iemand die durft te ondernemen in andere domeinen, buiten de gebaande paden. Daarbij conformeert zij zich niet aan de actualiteit, maar trekt haar eigen plan. De grote kwaliteit die niet ongenoemd mag blijven, is dat Oxenaar – hoe omvangrijk de projecten ook zijn – nooit de menselijke schaal uit het oog verliest, en deze nooit ten koste laat gaan van de mensen met wie zij samenwerkt. Oxenaar is een natuurlijke factor in het veld; iedereen kent haar werk, maar zij is tegelijkertijd op een bepaalde manier onzichtbaar. De jury van de Benno Premselaprijs brengt daar graag verandering in door Suzanne Oxenaar vol overtuiging te bekronen voor haar enorme stimulerende kracht en de bijzondere projecten die daaruit voortkomen.

December 2009

Commissie Benno Premselaprijs Fonds BKVB

Mieke Gerritzen

Han Michel

Barbara Visser

Lex ter Braak, voorzitter